

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/4 2018 s. 2747-2766, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI*

Faysal ÖZDAŞ**

Mürşet ÇAKMAK***

Geliş Tarihi: Ağustos, 2018

Kabul Tarihi: Kasım, 2018

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin algılarını metafor aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, Mardin Artuklu Üniversitesinde 2016-2017 öğretim yılında eğitim gören toplam 68 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler, öğretmen adaylarına “Öğretmenlik Uygulaması Dersi ... gibidir, çünkü ... ” cümlesi yöneltilerek elde edilmiştir. Verilerin analizinde ve yorumlanmasında içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu kategoriler “tecrübe”, “gözlem-taklit”, “zorluklar”, “uyum”, “ilişki” ve “başlangıç” olarak isimlendirilmiştir. Araştırmada en çok “tecrübe” ve “gözlem-taklit” vurgularına yer verildiği görülmüştür. Araştırmada Öğretmenlik Uygulaması Dersine ilişkin elde edilen metaforlardan “zorluklar” kategorisine ilişkin olumsuz metaforlar üretilirken diğer kategorilere ilişkin metaforların olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik uygulaması dersi, metafor, öğretmen adayları.

METAPHOR PERCEPTIONS RELATED TO THE TEACHING PRACTICE OF TEACHER CANDIDATES*

Abstract

The purpose of this research is to reveal the perceptions of prospective teachers about teaching practice lesson through metaphors. The study group of the research consists of a total of 68 teacher candidates who are educated at Mardin Artuklu University between 2016-2017. The data was obtained by asking the following question; “Teaching practice lesson is like...., because ...”. In the first space in the form, they should make an analogy about the concept of teaching practice lesson, and in the second space they are asked to explain the reason for this analogy. A content analysis technique was used in the analysis and interpretation of the data. According to the results of the research, prospective teachers produced 68 valid metaphors about teaching practice lesson. Generated metaphors were grouped under six categories which were "experience", "observation-imitation", "difficulties", "harmony",

* Bu makale, 5-7 Mayıs 2017 tarihleri arasında Gaziantep’te Al Farabi I. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi’nde sözlü sunulan “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Metafor Algıları” adlı bildiriminden gözden geçirilmiş ve genişletilmiş hâlidir. Makale tam metin olarak yayımlanmamıştır.

** Dr. Öğr. Üyesi; Mardin Artuklu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, faysalozdas@hotmail.com.

*** Dr. Öğr. Üyesi; Mardin Artuklu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, mursetcakmak@artuklu.edu.tr.

"relationship" and "beginning". It was observed that the most emphasis was on "experience" and "observation-imitation". It has been found that the the category about "difficulties" produced negative metaphors while metaphors related to other categories produced positive metaphors.

Keywords: Teaching practice lesson, metaphor, teacher candidates.

Giriş

Öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının kendilerine geliştirebildikleri, teorik bilgilerini, uygulamaya dönüştürme imkânı elde ettikleri, öğretmenlik becerisi kazandıkları, belirli bir plan dâhilinde öğrencinin öğrenmesine katkı sağladıkları ve uygulama öğretmeni gözetiminde değerlendirme yaptıkları bir derstir (MEB, 1998). Öğretmenlik uygulaması dersi, mesleki eğitim uygulamalarının başında gelmektedir. Bu derste, öğretmenlik mesleğine yönelik uygulama ve etkinliklerin yer almaktadır. Öğretmen adayları hizmet öncesinde mesleğe ilişkin beceri ve deneyim kazanmaktadırlar. Bu ders, öğrencilerin öğretmenlik becerileri kazanmalarında büyük önem taşımaktadır (Karadüz, Eser, Şahin ve İlbay, 2009, s. 441). Öğretmen adaylarının eğitimi, mesleki açıdan yetişmelerinde büyük bir önem arz etmektedir. Çünkü bu eğitimle, teorik bilgiler uygulanmaya konulmaktadır. Uygulama ile pekiştirilmeyen teorik bilgiler zamanla unutulmaktadır. Dolayısıyla kalıcı bilgi elde etmek için uygulama boyutuna yer vermek gerekmektedir (Yılmaz, 2011, s. 1378). Bu ders, öğretmen adaylarının pratik eğitimle öğretime hazırlanışının adıdır. Strateji, yöntem, teknik, öğretim ilkelerinin pratik kullanımı ve günlük okul hayatının farklı etkinliklerinin uygulanmasıdır (Gujjar, Ramzan & Bajwa, 2011).

Öğretmenlik uygulaması dersinin temel amacı, öğretmen adaylarını okulun yapısı ve işleyişi ile ilgili bilgilendirmek, teorik bilgilerini uygun etkinlikler yoluyla pratiğe dökmek, öğretmenlik mesleğini tanımalarına yardımcı olmak ve öğretmenlik deneyimi kazanmalarını sağlamaktır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997; Demir ve Çamlı, 2011, s. 121). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamaları için bir temel oluşturmalarını sağlamak, öğretmenlik mesleğine hazırlığın temel hedeflerinden biridir. Bunun için öğretmenlik uygulaması dersi ile öğretmen adaylarının mesleği tanıma ve edindikleri teorik bilgileri uygulamaya dökme fırsat verilmektedir (Goodnough, Falkenberg & MacDonald, 2016, s. 23). Öğretmenlik uygulaması dersi ile öğretmen adayının, kişisel ve mesleki gelişimine katkı sağlanmaktadır. Bu ders, aynı zamanda öğretmen adayının mesleki gelişimini izlemesi, eğitim ihtiyaçlarının farkında olması, kararlarını değerlendirmesi açısından da önem arz etmektedir (Yalın Uçar, 2012, s. 2638). Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine hazırlanabilmeleri için uygulama okullarında öğretmen gözetiminde uygulama çalışmaları yapmalarına imkân sağlamaktadır. Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarına okul yaşamına ilişkin kapsamlı bir deneme ve gözlem yapma fırsatı sunmaktadır (Çiçek ve İnce, 2005).

Bir kavramın algılanmasında genellikle başka bir kavramla olan ortak yönler dikkate alınarak anlaşılması sağlanır. Çoğu zaman yeni öğrenilen bir kavram, çok iyi bilinen başka bir kavramın özellikleriyle eşleştirilir (Geçit ve Gençler, 2011). Metafor, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanması (Oxford vd., 1998), bireyin soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe koşabileceği zihinsel bir araç (Yob, 2003), dünyayı kavramamıza yardım eden bir düşünce ve bir görme biçimi (Morgan, 1998, s. 14), bireylerin dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizmasıdır (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s. 103). Metafor, küçük bir dokunuşla kullanılabilecek yaratıcı bir araçtır. İfadesinde zorluk çekilen durumlarda incelikleri keşfetmek için çok uygundur (Stivers & Cramer, 2015).

Metaforlar, eğitimde önemli bir estetik unsur, süsleyici durum ve pedagojik rol oynamaktadır (Botha, 2009: 431). Eğitimde kullanılan metaforlar, karmaşık kavram ve olguların açıklanmasında tercih edilen araçların başında gelmektedir (Semerci, 2007, s. 107). Dolayısıyla metaforlar, iki şey arasında karşılaştırma yapma, iki şey arasındaki benzerliklere dikkat çekme veya bir şeyi başka bir şeyin yerine koyarak açıklama hususunda eğitimcilere imkân tanımaktadır (Saban, 2004, s. 136). Metaforların eğitimde kullanılması anlamayı aktif olarak yapılandıran bir öğrenme yaklaşımını sağlar. Metafor yoluyla öğrenciler daha önceden bilinen bilgi ile yeni bilgi arasındaki benzerlikleri anlamalıdır. İkinci aşamada da yeni öğrenilen bilgi ve onun metaforik sunumu arasındaki farklılıkları görebilmelidir (Arslan ve Bayrakçı, 2006, s. 103).

Analizi yapılmak istenen kavramın nasıl algılandığını ortaya çıkarmak için metaforlardan yararlanılmaktadır (Cerit, 2008, s. 6). Arslan ve Bayrakçı'ya (2006, s. 103) göre metaforlar, bireyin dünyasını anlamlandırmada ve bu dünyayı yapılandırmada güçlü bir modelleme ve zihinsel haritalama mekanizması olarak kullanılmaktadır. Konular veya içerik, metaforlar aracılığıyla bütün yönleriyle tartışılırsa öğrenmenin, daha kalıcı bir davranışa dönüşeceğini söylemek mümkün olabilir (Semerci, 2007, s. 133). Ancak bunların açıklanmasında kaç tane metaforun kullanılacağı tartışılmaktadır. Bir olgu için çok sayıda metafor kullanımı karmaşıklığa yol açabileceğinden metafor kullanım sayısı 3-10 arasında olması bir olgunun anlaşılır hale getirilmesinde yeterli olabilir (Miller, 1987, s. 222). Geliştirilen metaforlar vasıtasıyla incelenmek istenen konu, kavram veya durumlar daha anlaşılır hale getirilebilir.

Araştırmanın Önemi

Öğretmenlik uygulaması dersi, teorik bilgilerini uygulamaya geçirmek için öğretmen adaylarına tecrübeli öğretmenler gözetiminde önemli fırsatlar sunmaktadır. Öğretmen

adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamadan önce tecrübe ve beceri kazanmaları bu dersin uygun ortam ve koşullardaki varlığına bağlanabilir. Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları gözüyle nasıl algılandığı ve gelecekte bu dersin öğretmen adaylarına duyuşsal anlamda nasıl katkı sağlayacağı önem arz etmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik algılarının, öğretmenlik mesleğine karşı bakışlarını etkileyeceği düşünülmektedir. Öğretmenlik uygulaması derslerinde çeşitli sorunların yaşandığını ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Aksu ve Demirtaş, 2006; Kudu, Özbek ve Bindak, 2006; Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Demir ve Çamlı, 2011; Özdaş, 2018). Ancak literatür incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi dersine yönelik metafor yoluyla algılarını ortaya koymaya yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmanın öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kavramına yönelik algılarını ortaya koyarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışma sonucunda ortaya konan algının büyük oranda (% 87) olumlu olması, öğretmen adaylarının özelde bu derse, genelde ise öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bakış açısını geliştireceği beklenmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini metaforlar yoluyla ortaya koymaktır.

Bu amaca ulaşabilmek için şu alt problemlere cevaplar aranmıştır.

1. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramına ilişkin algılarını hangi metaforlar ile açıklamaktadırlar?
2. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kavramına ilişkin algıları hangi kategoriler altında toplanmaktadır?

Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgubilimsel çalışmalar, araştırmacının insan deneyimlerini ortaya çıkarmak için uyguladığı bir sorgulama stratejisidir (Creswell, 2007). Olgular, karşımıza olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi farklı şekillerde çıkabilmektedir. Bu olgular, günlük yaşantımızda çeşitli şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Ancak bu karşılaşma, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelemeyebilir. Fakında olduğumuz aynı zamanda da tam olarak anlamını bilemediğimiz olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım, ve Şimşek 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Mardin Artuklu Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına kayıtlı olan Türk Dili ve Edebiyatı bölümü, Tarih bölümü ile İlahiyat Fakültesi öğrencileri (N=68) oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarına kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile ulaşılmıştır. Bu örnekleme çeşidinde araştırmacı, yakın olan ve ulaşılması kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çalışma grubunun belirtilen bölümlerden seçilmesinin nedeni, araştırmacıların bu grupların derslerine girmeleri, öğretmenlik uygulaması dersinde onlara rehberlik yapmalarını ve belirtilen bölüm öğrencilerini yakından tanımış olmalarıdır. Çalışma grubunda bulunan öğretmen adaylarının bölümlere göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunda Bulunan Öğretmen Adaylarının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı	26	38
Tarih	26	38
İlahiyat	16	24
Toplam	68	100

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerini toplamak için yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu formda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik sahip oldukları metaforları belirlemek amacıyla katılımcıların her birinden “Öğretmenlik uygulaması dersi .....gibidir, çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Uygulama öncesi öğretmen adaylarına metafor ve metaforların nasıl kurulacağı ile ilgili bir eğitim verilmiştir. Uygulamada da öğretmen adaylarının sadece bir metafora yoğunlaşmaları ve metaforun gerekçesini yazmaları istenmiştir. Çalışma için öğretmen adaylarına 25 dakika süre tanınmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmanın veri analizinde öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlar içerik analizine tabi tutulmuş ve değerlendirilmiştir. İçerik analizinin temel amacı, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması gerekir. Daha sonra ortaya çıkan kavramların mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekir. Elde edilen kavramlar, araştırmacıyı temalara götürür. Bu temalarla olgular, daha iyi düzenlenebilir ve anlaşılır bir duruma getirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin geliştirmiş oldukları metafor verilerinin düzenlenmesi, analiz edilmesi ve yorumlanması için kodlar, kategori oluşturma ve verileri sınıflandırma ile kategorilerin adlandırılması şeklinde oluşturulmuştur (Merriam, 2013, s. 165-178).

Verilerin analiz edilmesinde birinci adım olarak öğretmen adaylarının oluşturdukları metaforlar incelenmiştir. Bu süreçte metaforların tam olarak yazılıp yazılmadığı ile metafor için yazılan ifadenin tam olup olmadığı kontrol edilmiş ve üretilen metaforlar açıkça ortaya çıkartılmıştır (kodların oluşturulması). Yapılan inceleme sonucunda 13 öğretmen adayının formu eksik/yanlış doldurdıkları için değerlendirmeye alınmamıştır.

Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforların kodları incelendikten sonra ortak olanlar belirlenmiş ve gruplandırılmaya çalışılmıştır (kategori oluşturma ve verileri sınıflandırma). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi ile ilgili 68 farklı metafor ürettikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar ile bu metaforlar için yazdıkları açıklamalar dikkate alınarak aynı temada olabileceği düşünülenler bir araya toplanmıştır. Verilerin kategori oluşturma ve sınıflandırılmasından sonra öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi için açık hale getirerek yazdıkları anlamlar göz önünde tutularak kategoriler için isimlendirmeler yapılmıştır (Kategorilerin adlandırılması). Bu kategoriler tecrübe, gözlem-taklit, zorluklar, uyum, ilişki ve başlangıç olarak adlandırılmıştır.

Verilerin Analizinde Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamanın en önemli aşaması; araştırmacının veri toplama, veri analizi ve yorumlanması süreçlerinde tutarlı olması, araştırmanın tüm aşamalarını ayrıntılı ve açık bir şekilde ifade etmesidir. Bu araştırmada geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanması için; araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, araştırma süreci ve veri analizleri açıkça belirtilmiştir. Öğretmen adaylarından toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler incelenerek kodlama yapılmış, bu kodlamalardan kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerin oluşturulması aşamasında eğitim bilimleri alanında iki Dr. Öğr. üyesinin görüşü alınmıştır.

Bulgular

Araştırma verileri incelendiğinde 68 öğretmen adayının toplam 63 adet geçerli metafor ürettiği tespit edilmiştir. Araştırmada bazı katılımcılar benzer metafor üretmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin elde edilen metaforlar tecrübe, gözlem-taklit, zorluklar, uyum, ilişki ve başlangıç olmak üzere altı ana kategoride toplanmıştır. Bu metaforların frekans dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kavramına İlişkin Metafor Algıları

Sıra	Metafor	Frekans	Sıra	Metafor	Frekans	Sıra	Metafor	Frekans
1	Bebek	3	22	Hayata Tutunma	1	43	Ön Deneyim	1

2	Köprü	3	23	İkinci Öğrencilik	1	44	Öncelikli Yol	1
3	Tecrübe	2	24	İlk Adım	1	45	Pusula	1
4	Araba Kullanma	1	25	İlk Annelik	1	46	Rehberlik	1
5	Arkadaş	1	26	İnsan Vücudu	1	47	Reklam	1
6	Aşk	1	27	İşkence	1	48	Savaş	1
7	Baharın Gelişi	1	28	İzlenim Yolu	1	49	Su	1
8	Bebeğin Emeklemesi	1	29	Kalp	1	50	Sürünün Önündeki Koyun	1
9	Bina İnşa Etme	1	30	Kamyon	1	51	Tamircide Çıracak Olmak	1
10	Bisikletin Pedalı	1	31	Kaplumbağa Yürüyüşü	1	52	Tiyatro Provası	1
11	Çekirdek	1	32	Kedi	1	53	Usta-Çıracak İlişkisi	1
12	Çıracak	1	33	Kendini Kandırma	1	54	Yaprak Sarması	1
13	Çıracılık	1	34	Kölelik	1	55	Yemek	1
14	Çoban	1	35	Maça Girmeden Antrenman Yapmak	1	56	Yeni Evlenmiş Gelin	1
15	Çobanlık	1	36	Merdiven	1	57	Yeni Fidan	1
16	Çocuk	1	37	Anne	1	58	Yeni Haber	1
17	Deniz	1	38	Mevsimler	1	59	Yılan	1
18	Gerçeğin Resmi	1	39	Meyve Ağacı	1	60	Yol Gösterici	1
19	Güneş	1	40	Misafirliğe İlk Kez Giden Çocuk	1	61	Yol Gösterici Harita	1
20	Hapishane	1	41	Müfettişlik	1	62	Yol Öğretici	1
21	Hayata İlk Adım	1	42	Mürekkep	1	63	Yürüteç	1
							Toplam	68

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin 68 öğretmen adayının 63 farklı metaforik algı ifadesi geliştirdiği görülmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersini en çok bebek, köprü ve tecrübe metaforu ile ifade etmişlerdir.

Araştırma kapsamında öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kavramı ile ilgili ürettikleri metaforlar kategorilere ayrılmıştır. Kategoriler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Ürettikleri Metaforlar Kategorileri

Sıra	Kategoriler	Metaforlar	f	%
1	Tecrübe	Tecrübe (2), mürekkep, hayata tutunma, çocuk, bebeğin emeklemesi, öncelikli bir yol, çıracılık, yol göstericisi, yol öğreticisi, ön deneyim, tiyatro provası, ilk adım, yol gösterici harita, izlenim yolu, rehberlik, misafirliğe ilk kez giden çocuk, güneş, bisiklet pedalı, kalp, çobanlık, sürünün önündeki koyun, postacı, meyve ağacı, ilk annelik, anne	27	39,7
2	Gözlem-Taklit	Reklam, yürüteç, usta-çıracak ilişkisi, çıracılık, müfettişlik, pusula, ikinci öğrencilik, tamircide çıracılık, yaprak sarması, bina inşa etme	11	16,1
3	Zorluklar	Hapishane, kendini kandırma, işkence, aşk, yılan, aldatmaca, deniz, kölelik, kamyon	9	13,2
4	Uyum	Yeni fidan, arkadaş, çekirdek, yeni evlenmiş gelin, su, kedi, savaş, araba kullanma, çobanlık	9	13,2
5	İlişki	Bebek (3), köprü (2) merdiven, insan vücudu, bebeğin emeklemesi,	7	10,2
6	Başlangıç	Baharın gelişi, hayata ilk adım, maça girmeden antrenman yapma, kaplumbağa yürüyüşü, mevsimler	5	7,3
		Toplam	68	100

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kavramı ile ilgili ürettikleri metaforların tecrübe, gözlem-taklit, zorluklar, uyum, ilişki ve başlangıç olmak üzere altı kategoride toplandıkları görülmüştür.

Kavramsal Kategoriler

Kategori 1: Öğretmenlik uygulaması dersi tecrübedir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını tecrübe ile ilişkilendirmiştir. Öğretmen adayları tarafından en fazla metaforun üretildiği (%39,7) bu kategorideki metaforlar sayısı 27 adettir (tecrübe (2) mürekkep, hayata tutunma, çocuk, bebeğin emeklemesi, öncelikli bir yol, çıraklık, yol göstericisi, yol öğreticisi, ön deneyim, tiyatro provası, ilk adım, yol gösterici harita, izlenim yolu, rehberlik, misafirlige ilk kez giden çocuk, güneş, bisiklet pedalı, kalp, çobanlık, sürünün önündeki koyun, postacı, meyve ağacı, ilk annelik heyecanı, anne).

Bu kategorideki bazı öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Mürekkep gibidir.” “Çünkü bir kalemin yazması bilgi üretmesi için mürekkebe ihtiyacı vardır. Dört senelik eğitim bizi bilgi üretmeye hazır kalem haline getirir yaptığımız stajda bu kalemi tamamlar” (Tarih, erkek).

“Güneş gibidir”. “Güneş insanlara ihtiyacı olduğu ışığı verir. Öğretmenlik uygulaması da öğretmen adayının gerekli olduğu deneyimleri kazanmasında yardımcı olur. Nasıl dünyanın güneşe ihtiyacı varsa öğretmen adayının da staj uygulaması ihtiyacı vardır”(Tarih, kadın).

“İlk annelik gibidir”. “Çünkü bir annenin ilk heyecanı vardır. Nasıl olacağını ne yapacağını bilemez, başkalarının tecrübelerinden yararlanma yoluna gider. Staj dersi de böyle bir şeydir ilk defa çocuklarla olup onlara bir şeyler öğretmek onlarla iletişim haline geçiyor, empati kurar” (İlahiyat, kadın).

“Misafirlige ilk giden çocuk”. “Çünkü çocuklar belli bir yaştan sonra anne ve babalarıyla beraber misafirlige giderler ilk gittiklerinde utangaç olurlar çocuk birkaç sefer gittikten sonra artık bu utangaçlığını atarak sosyalleşir. Staj öğretmenlerinde ilk başta bu türdeki çocuklar gibidir” (Tarih, erkek).

“Tecrübedir”. “Çünkü daha önce hiç öğretmenlik yapmamış bir insan için öz güven oluşturur. Sınıf hakimiyeti ve öğrencilerle olan diyaloglara ve derse hâkim olma becerisi kazanır” (Türk Dili ve Edebiyatı, erkek).

“Emeklemeye başlayan bir bebek gibidir”. “Çünkü öğretmen olmak için ilk adımdır. Tıpkı bir bebeğin yürümek için emeklemeye başlaması gibidir. Öğrenerek emek vererek tecrübe

ediniriz öğretmenlik uygulaması tecrübe edinmek için önemli bir uygulamadır” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“Bir yol göstericisi gibidir”. “Çünkü girdiğimiz staj derslerinde öğretmenin dersi nasıl başladığı öğrencilerin dikkatinin nasıl dersi topladığı dersi nasıl bitirdiği benim yoluma ışık tutuyor”” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“Ön deney gibidir”. “Çünkü meslek hayatımız başlamadan önce staj uygulaması öğretmen eşliğinde olması açısından yol göstericisidir. önce öğretmen gözlenir ve öğretmenlerin tecrübelerinden faydalanılır eğitim programları ve kazanımları nasıl yürütüldüğü öğrenilir ve mesleğe başlayınca daha donanımlı oluruz” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“Tiyatro Provası gibidir”. “Çünkü tiyatrocular oyunu sahnelemeden önce eksiklerin giderilmesi, sahne tozu yutulması ile heyecanın geçmesi için prova yaparlar. Öğretmenlik staj uygulaması da bunun gibidir. Öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce eksiklerini fark edip gidermesi heyecanını yenmesi vs gibi açılardan ön hazırlık yapmasını sağlayacak bir uygulamadır” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“Rehberlik Gibidir”. “Çünkü öğretmenlik uygulaması sınıfta bir öğretmenin nasıl davrandığını ders saatini nasıl kullandığını, dersi hangi yöntem ve teknikler kullanarak en iyi öğretmenin nasıl yapılacağını öğrencilerin davranışlarını nasıl yöneteceğini öğretmektir” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

Kategori 2: Öğretmenlik uygulaması dersi gözlem-taklittir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını gözlem-taklit ile ilişkilendirmiştir. Bu kategoride üretilen metaforlar (reklam, yürüteç, usta-çırak ilişkisi, çıraklık, müfettişlik, pusula, ikinci öğrencilik, tamircide çıraklık, yaprak sarması, bina inşa etme) 11 öğretmen adayı (%13,2) tarafından üretildiği görülmüştür.

Bu kategorideki bazı öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Reklam gibidir”. “Çünkü staj derslerinde öğretmenliğin nasıl bir şey olduğunu bize öğretiliyor. Yani öğretmen olduğumuzda böyle şeyler yaşayacaksınız. Şimdiden bir bakın nasılmış gibisinden bir tavsiye veriliyormuş gibi. Stajın tecrübe yönünden çok bilgi verme yönü daha ağır basıyor. Yani öğretmen olmanın ve öğretmenliğin nasıl bir duygu olduğu bize gösteriliyor. Dediğim gibi bize öğretmenliğin reklamı yapılıyor” (İlahiyat, erkek).

“Yürümeye çalışan bebek gibidir”. “Çünkü bu zamana kadar hep yürüyen insanları görmüştür. Uzun bir zaman yürümeyi gözlemlemiş zihninde kaç kez prova yapmıştır. Yürüme çabaları için uzun bir süre emeklemiştir. Artık yapması gereken adımlarını atmıştır çok hızlı

yürüme gibi bir şey beklenmez. Onda da bocalar belki ama öğrenecektir. İşte staj bir yürüme eylemidir” (Tarih, erkek).

“Usta çırak ilişkisi.” “Çünkü bir mesleğe yeni başlayan birey mesleğin ayrıntılarını bilememekte ve kendisinin bu konulara yani o mesleğin uygulamasına dair bilgi eksikliğinden dolayı bir huzursuzluk ruh hali ile baş etmek zorunda kalmaktadır. İşte bu noktada yılların tecrübesini kazanan usta ya da öğretmen yeni çırağın sıkılgan ruh halinin gitmesine yardımcı olmakta çırakta üstündeki hamlik durumundan kurtulabilmektedir” (İlahiyat, erkek).

“Çıraklık gibidir”. “Çünkü öğretmenlikte nasıl yapıldığını bilmesi gereken bir meslektir. Öğretmenliğe başlamadan önce bir öğretmenin nasıl öğretmenlik yapıldığını görmesi ve bilmesi gerekir. Başka öğretmenlerin öğretmenliklerini gördükten sonra kendine özgü bir öğretmenlik oluşturabilir” (Türk Dili ve Edebiyatı, erkek).

“Pusula gibidir”. “Çünkü öğretmenleri ve ders işlemelerine gözlemleyerek ileride öğretmenlik yaparken bir yol gösterir ve neyi nasıl yapacağımıza dair fikir verir”. (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“Yaprak sarması yapmak gibidir”. “Çünkü yaprak sarmasını izlemeden kendi kafamıza göre yapamayız. Onu sarmak için önce nasıl sarılıyor diye anneyi ya da başka bir kişiyi izlemek lazım. Ona göre iç harcı bırakıp etrafını yavaş yavaş sınımsız sararak yapılır: ilk deneme güzel olmaz. Yaptıkça güzel sararız ya işte öyle bir şey” (Tarih, erkek).

Kategori 3: Öğretmenlik uygulaması dersi zorluktur.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını zorluklar ile ilişkilendirmiştir. Bu kategoride üretilen metaforlar (Hapishane, kendini kandırma, işkence, aşk, yılan, aldatmaca, deniz, kölelik, kamyon) 9 öğretmen adayı (%13,2) tarafından üretildiği görülmüştür.

Bu kategorideki bazı öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Hapishane gibidir”. “Çünkü öğretmen gardiyan ve öğrenciler ise birer mahkum durumundadır. Öğretmenin izni olsa da olmasa da eğitim bir zorunluluktur okula giden için. Bu yüzden kaçmak hiçbir şeye kar etmez” (Tarih, kadın).

“Kendini kandırmak gibidir”. “Çünkü öğretmen olmayacağını bile bile öğretmenmiş gibi bir havaya bürünüyorsun” (Tarih, kadın).

“Deniz gibidir”. “Çünkü deniz çok fazla büyük uçsuz bucaksız derindir. Kimi zaman uzaktan bakarsın güzel görünür kimi zaman ise insanı korkutur. Derinliklere dalmaya korkarsın. Ne çıkacak neyle karşılaşacak bilmiyoruz. Yolumuz nereye gidecek neyle karşılaşacağız hiç

bilmiyoruz. Belki çok güzel şeylerle karşılaşacağız çok kıymetli paha biçilmeyecek kadar büyük stajda böyle bir şey. Neyle karşılaşacağımızı tam olarak bilmiyoruz” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

Kategori 4: Öğretmenlik uygulaması dersi uyumdur.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını uyum ile ilişkilendirmiştir. Bu kategoride üretilen metaforlar (Yeni fidan, arkadaş, çekirdek, yeni evlenmiş gelin, su, kedi, savaş, araba kullanma, çobanlık) 9 öğretmen adayı (%13,2) tarafından üretildiği görülmüştür.

Bu kategorideki bazı öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Fidan gibidir”. “Fidan girdiği ortama toprağa uyum sağlayamazsa yetişmeden çürür kurur verimsiz bir hal alır öğretmenlik için uygulama yapan adayda her anlamda girdiği sınıfa uyum sağlamayı becermeli büyüyüp verimli bir ağaç olmalı meyveleri ile fayda saçmalıdır” (İlahiyat, kadın).

“Arkadaş gibidir”. “Arkadaş her zaman sizinledir birlikte yemek yersiniz gezersiniz eğlenirsiniz bazen de birbirinizden sıkılır kavga edersiniz ama her ne olursa olsun onu atmaz ve bırakmazsınız ve iyi kötü her anda sürekli onunlasınızdır” (Tarih, kadın).

“Su gibidir”. “Çünkü su insanların hayatında vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Staj da aynen ona benzer bir özellik taşır. Öğretmen adayı stajyer olarak gittiği zaman öğrenci öğretmen psikolojisini anlamaya yardımcı olur. Öğrenciye nasıl yaklaşması gerektiğini ve onun göreve başlarken daha donanımlı ve tecrübeli bir şekilde göreve başlamasına neden olur” (Tarih, kadın).

“Kedi gibidir”. “Çünkü öğretmen emek harcıyor ve öğrenciye bilgi vermeye çalışırken öğrenci kedi gibi nankörlük yapıp dersi dinlemeyip öğretmenin kazanımlarından faydalanmamaktadır. Ancak zamanla öğretmen ve öğrenciler biri birini tanırlar” (Tarih, kadın).

Kategori 5: Öğretmenlik uygulaması dersi ilişkidir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını ilişki ile ifade etmiştir. Bu kategoride üretilen metaforlar (Bebek (3), köprü (2) merdiven, insan vücudu, bebeğin emeklemesi) 7 öğretmen adayı (%10,2) tarafından üretildiği görülmüştür.

Bu kategorideki bazı öğretmen adaylarının ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Merdiven gibidir.” “Öğretmenin atanması meslek sahibi olması için yapılması yaşanması gereken bir süreçtir staj dersinde öğretmen topluluk önünde heyecanını yenmesini ve

insanlarla özgüvenli bir şekilde sohbet etmesini açıklamalar yapmasına olanak sağlar böylece hayatta mutlu olmak için bir fırsat yakalamış olur” (Tarih, erkek).

“Köprü gibidir”. “Öğretmenlik yolunda bizim önümüze düşenmiş bir köprüdür bu köprüden nasıl geçeceğimiz nasıl değerlendireceğimiz bize bağlıdır yani stajın bize olumlu ya da olumsuz döneceği bizim elimizdedir” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

“İnsan vücudu gibidir.” “Çünkü her öğrenci bir kalp bir beyin damarlar eller yüzlerdir insan kendi vücuduna verdiği değeri her öğrenciye verirse gelişir ve büyür. Her insanın vücudundaki özellikler farklı ve ayrıdır biri dokunma tutma işlemini gerçekleştirirken gözler görme görevini gerçekleştirir. Her öğrenci insan vücudu gibi ayrı ve bağımsızdır. Zaman faktörü devreye girince öğrenciler ilerlediği gibi geriler insan vücudu da böyledir” (Tarih, kadın).

Kategori 6: Öğretmenlik uygulaması dersi başlangıçtır.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kavramını başlangıç olarak ifade etmiştir. Bu kategoride üretilen metaforlar (Baharın gelişi, hayata ilk adım, maça girmeden antrenman yapma, kaplumbağa yürüyüşü, mevsimler) 5 öğretmen adayı (%7,3) tarafından üretildiği görülmüştür.

“Baharın bir başlangıcı gibidir”. “Baharın bir başlangıcı olduğu için benimde içinde stajı bir baharı andırıyor ilk okula girdiğimde benim için de hayatın bir başlangıcı olduğu için bu ben bir baharın başlangıcı olarak görüyorum yeni bir hayat yeni bir başlangıç yeni bir meslek yeni bir ortam yeni yeni insanlar benim için bir başlangıçtır” (İlahiyat, erkek).

“Hayata İlk Adım”. “Öğretmenliğe başladığımız zaman çok farklı bir hayata başlamış oluyoruz bütün düzenimiz hayatımız değiştiği için yeni doğmuş gibi görünüyorum stajda öğretmenliğe attığımız ilk attım doğrusu ilk tecrübe bundandır öğretmenliğe geçişi yeni hayat başlamaktır” (Türk Dili ve Edebiyatı, kadın).

Araştırma kapsamında üretilen metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine farklı anlamlar yükleyerek birbirinin farklı çok sayıda metafor ürettikleri görülmektedir. Üretilen metaforlar kategorilere ayrılmıştır. Metaforlar, öğretmenlik uygulaması dersinin farklı özelliklerini açıkladıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi için büyük bir oranda olumlu metaforlar ürettikleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretmen adaylarının metaforları ortaya çıkartılmıştır. Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi ilişkin olarak

toplam 68 adet metafor ortaya koymuşlardır. Bu durum öğretmenlik uygulaması dersi kavramının bir metaforla açıklanmasının zor olduğunu ve bundan dolayı da farklı metaforlar ile açıklanabileceğini göstermektedir. Bu metaforların tecrübe, gözlem-taklit, zorluklar, uyum, ilişki ve başlangıç olmak üzere 6 kavramsal kategori etrafında toplanabileceği görülmüştür.

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersini en çok tecrübe ile ilişkilendirerek metaforlar yoluyla açıklamışlardır. Bu sonucu destekleyen benzer çalışmalar vardır. Öğretmen adaylarının, genel olarak öğretmenlik uygulaması dersinin kendilerine tecrübe ve özgüven kazandırdığını (Baran, Yaşar ve Maskan, 2015), bu dersin mesleki becerilerini güvenli bir ortamda sergileme imkânı sunduğunu (Mete, 2013), dersin bu açıdan gerekli ve faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Yine Aslan ve Sağlam (2018) tarafından yapılan çalışmada da benzer görüşlerin dile getirildiği tespit edilmiştir. Bu sonuçlar da öğretmen adaylarının öğretmen olma yolunda en önemli faktörlerden birisinin de dersin tecrübe kazandırmadaki öneminin farkında olduğunu göstermektedir. Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının meslek yaşamları boyunca faydalanacakları ilk deneyimleri kazanmaları açısından önemli bir dönemdir. Uygulama, ancak okul ortamında yapıldığı takdirde öğretmen adayına amaçlanan tecrübeleri kazandırabilir. Dersin uygulama boyutu olmadan kuramsal bilginin varlığı yeterli değildir. Öğretmenlik uygulaması dersi için uygulama yeri, gerçek ortam okuldur (YÖK, 1998).

Araştırmanın başka bir bulgusu öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini gözlem-taklit metaforu ile ilişkilendirerek açıklamalarıdır. Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adayının öğrenme öğretme sürecinde uygulama okulunda gözlem ve öğretmenlik uygulaması yapması için planlanmış bir derstir (Eker, 2015). Yapılan araştırmalar öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının gözlem ve uygulama yaparak tecrübe kazanmalarında ve mesleki gelişimlerinde önemli yeri olduğunu göstermektedir (Başal, Kahraman, Uyar, Tabak ve Turan, 2017). Aslan ve Sağlam (2018) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlik uygulaması dersinde öğretmen adaylarının sınıf içinde ve sınıf dışında gözlem çalışmalarını yeterli düzeyde yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca uygulama sürecinde, öğretmen adaylarının işbirliğine dayalı çalışmaları ve okuldaki öğrencilerle iyi düzeyde iletişim kurmaları öğretmenlik uygulaması dersinin olumlu yanları olarak belirtilmiştir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersini bir takım zorluk metaforları ile ilişkilendirerek açıklamışlardır. Öğretmen adayları bu derste çeşitli sebeplerden dolayı sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu ders her ne kadar öğretmenlik mesleği için temel ders niteliğinde olsa da bir kısım öğretmen adayı tarafından olumsuz değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırmalarda da ortaya çıkan temel sonuç, öğretmenlik uygulaması derslerinde öğretmen adaylarının birçok açıdan farklı sorunlar yaşadığı yönündedir (Çepni ve Aydın, 2015).

Eraslan'ın (2009) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının önemli bir bölümünün bu ders için istenilenleri tam olarak yerine getirme noktasında yeteri kadar fırsat bulamadığını, yaptıkları uygulama sırasında uygulama öğretmenin çoğunlukla sınıfta bulunmadığını, bulunduğu zamanlarda ise çok sınırlı veya hiç dönüt vermedikleri ve ayrıca alanları ile ilgili üniversitede aldıkları temel alan derslerini okulda öğretecekleri alanları ile ilişkilendirmekte güçlük çektiklerini bulmuştur. Benzer şekilde öğretmen adaylarının uygulama sürecinde konu alanıyla ilgili uygulama ortamlarından (okul) yeterince etkilenmedikleri, yöntem-teknik kullanımı, özet yapma ve dönüt verebilme yeterliliklerinde bir değişimin olmadığı (Karadüz vd., 2009), hazırbulunuşluk düzeylerinde sorunlar olduğu (Aslan ve Sağlam, 2017), süreçten habersiz uygulama öğretmeni olarak atanan öğretmenlerin seçiminde belirli kriterlerin olmaması uygulamanın kalitesini düşürdüğü (Kazu ve Yenen, 2015), öğretmenlerin kendileri ile fazla ilgilenmediği (Özdaş, 2018), uygulama sürecindeki görevlilerin bu görevi tam olarak yerine getiremediği ve aksaklıkların ortaya çıktığı yönündedir (Arslantaş ve Yıldız, 2013; Kırksekiz, Uysal, İşbulan, Akgün, Kıyıcı ve Horzum, 2015). Öğretmen adaylarının karşılaştığı bu sorunların kendilerini uygulama sürecinde zorladıkları görülmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersi için bütün paydaşların ve uygulamaların koordineli olarak yapılması dersi etkili kılacaktır.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersini sürece uyumun bir parçası olduğunu ve bu durumu uyum metaforları kullanarak açıklamışlardır. Öğretmenlik uygulaması dersi öğretmen adayları için mesleğe atılmadan önce eksikliklerini tamamlayabilmeleri ve kendilerini mesleğe hazırlayabilmeleri adına çeşitli fırsatlar sunan önemli bir derstir (Dursun ve Kuzu, 2008; Aslan ve Sağlam, 2017). Bu derste öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, öğrenciyi tanıma ve öğretmenlik mesleğinin incelikleri hakkında bilgi elde etmek ve bu alanda beceri kazanmak için uygulama öğretim elemanından ve uygulama öğretmeninden beklenti içinde oldukları görülmüştür (Bektaş ve Ayvaz, 2012). Bu gibi beklentilerinin karşılanması durumunda öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği koşullara rahatlıkla uyum sağlayabileceği düşünülmektedir. Yapılan bir araştırmada öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında, öğretmenlik mesleği ile tecrübe kazandıkları, mesleğin sorumluluklarının farkına vardıkları ve bu dersin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını belirtmişlerdir (Selvi, Doğru, Gençosman ve Saka, 2017).

Araştırmada elde edilen başka bir bulgu da öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini ilişki metaforuna kullanarak açıklamalarıdır. Bu kategoride yer alan görüşlerin öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmenlik mesleğine dair bir takım oluşumlarla ulaşmada bir köprü görevi üstlendiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının, adaylı eğitimini okul ortamında gerçekleştirmeleri ve edindikleri teorik bilgilerin farklı sınıf düzeylerinde ve

öğrenci gruplarında nasıl bir karşılığının olduğunu öğretmenler ve danışmanlar eşliğinde görmeleri gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda (Kazu ve Yenen, 2015; Avcı ve İbret, 2016) öğretmenlik uygulaması dersinin, teorik bilgilerin uygulamaya dönüştürme fırsatı sunması, mesleki tecrübe kazandırması, öğrencileri tanımaya yardımcı olması, öğrencilerle iletişim kurulması, sınıf yönetimi becerisi kazandırması gibi alanlarda öğretmen adaylarına katkı sunduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın son bulgusu ise öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini başlangıç metaforu ile açıklamalarıdır. Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca edindikleri bilgileri uygulama fırsatı buldukları, öğretmenlik uygulamaları, hizmet öncesinde öğretmen yetiştirmenin önemli bir aşamasını oluşturur (Gömleksiz, Kan ve Öner, 2017; Gündoğdu, Coşkun, Albez ve Bay, 2010). Öğretmenlik uygulaması mesleğe ön hazırlık ve mesleğe alışma aşamasını oluşturur (Kılınç, Kılcan ve Çepni, 2018). Öğretmen adaylarının KPSS sınav kaygısını taşımaları, öğretmenlik uygulaması dersine gereken önemi vermemeleri, devamsızlık yapmaları gibi sorunlarının olduğu tespit edilmiştir (Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Ancak öğretmen adayları, bu dersin başlangıcında sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunları zaman geçtikçe bu sorunları yaşamadıklarını, zamanı etkili kullandıklarını ve ses tonlarını daha iyi ayarladıklarını belirtmişlerdir. Böylece kendilerini gerçek bir öğretmen gibi hissettiklerini dile getirmişlerdir (Altıntaş ve Görgeç, 2014).

Tecrübenin kazanılması ve teorik bilgilerin öğrenme ortamında test edilebilmesi için pratik süreçler gerekmektedir. Bu süreçlerin başlangıcı öğretmenlik uygulaması dersi olabilir. Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce tecrübe ve beceri kazanmalarını amaçlayan bir derstir. Gerek üniversiteler gerekse Milli Eğitim Bakanlığı bu sürecin farkında olarak öğretmenlik uygulaması dersi üzerinde titizlikle durmaktadırlar. Örneğin 2018 yılında yayımlanan bir yönergede bu dersin önemi bir kez daha vurgulanmıştır (MEB, 2018). Bu açıdan bakıldığında, çalışma öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin algıların ortaya çıkarılması ve bu dersten beklentilerin belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayalı olarak şu öneriler geliştirilebilir:

1. Farklı örneklem ve kapsamda çalışmalar yapılması, öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin algılarımızın değişmesinde yol gösterici olabilir.
2. Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin algıları olumlu yöndedir. Bu algının devam etmesi ve öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden

üst düzeyde istifade edebilmeleri için öğretim elmanı, okul idarecileri ve uygulama öğretmeninin daha fazla işbirliği içinde hareket etmeleri gerekir.

3. Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler bu tür araştırma sonuçlarını, okul idarecileri, öğretmen ve öğretmen adaylarıyla paylaşacak çalışmalar yapmalıdır. Böylece bu dersin önemine daha fazla dikkat çekilebilir.

4. Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin daha fazla araştırma yapılması, araştırma kapsamının öğretmen, okul idarecileri, öğretim elemanlarını kapsayacak şekilde genişletilmesi önerilmektedir.

Kaynaklar

- Aksu, M. B. ve Demirtaş, H. (2006). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 3-21.
- Altıntaş, S. ve Görgeç, İ. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(8),197-208.
- Arslan, M, M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 35(171), 100–108.
- Arslantaş, H, İ. ve Ayyıldız, M, A. (2013). Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama öğretimi elemanları ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1),58-84.
- Aslan, M. ve Sağlam M. (2017). Öğretmenlik uygulaması dersinin uygulama öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 62, 33-50.
- Aslan, M. ve Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1),144-162.
- Avcı, K, E. ve İbret, Ü, B. (2016). Öğretmenlik uygulaması-II dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519-2536.
- Aydın, S. Selçuk, A. Ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının “okul deneyimi II” dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Baran, M., Yaşar, Ş. ve Maskan, A. (2015). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 230-248.
- Başal, H, A., Kahraman, B, P., Uyar, Ö.R., Tabak, D. ve Turan, N. (2017). Okul öncesi eğitimi öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve uygulama okulu yöneticilerinin öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 30(2), 389-417.

- Bektaş, M. ve Ayvaz, A. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 209-232.
- Botha, E. (2009). Why metaphor matters in education. *South African Journal of Education*, 29, 431-444.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 3-13.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*, 2nd Ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers.
- Çepni, S. ve Aydın, O. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 285-304.
- Demir, Ö. ve Çamlı, Ö. (2011). Öğretmenlik uygulaması dersinde uygulama okullarında karşılaşılan sorunların sınıf ve okul öncesi öğretmenliği öğrenci görüşleri çerçevesinde incelenmesi: Nitel bir çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24(1), 117-139.
- Dursun, Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159 -178.
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki yeterlilikleri kazanmaları üzerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 246-256.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının ‘öğretmenlik uygulaması’ üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Geçit, Y. ve Gençer, K. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19.
- Goodnough, K., Falkenberg, T. ve MacDonald, R. (2016). Examining the nature of theory-practice relationships in initial teacher education: A Canadian case study. *Canadian Journal of Education*, 39(1), 1–28.
- Gömlüksiz, M, N., Kan, A, Ü. ve Öner, Ü. (2017). Etkili öğretmenlik eğitimi perspektifinde öğretmenlik uygulaması dersine eleştirel bir yaklaşım: nitel bir inceleme. *Tarih Okulu Dergisi*, 10(32), 927-954.
- Gündoğdu, K., Coşkun, Z, S., Albez, C. ve Bay, E. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri ve beklentileri, *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi* 5(I-II), 55-67.
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları, öğretim teknolojisi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbay, A. B. (2009). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 442-455.
- Kazu, İ, Y. ve Yenen, E, T. (2015). Öğretmen yetiştirme sisteminde öğretmenlik uygulamalarının temel alındığı bir model önerisi. *Researcher: Social Science Studies*, 3(2), 26-34.

- Kılınç, A. Ç., Kılcan, B. ve Çepni, O. (2018). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına katılan edebiyat fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması deneyimlerinin incelenmesi: Fenomenolojik bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 113-132.
- Kırksekiz, A., Uysal, M., İşbulan, O., Akgün, Ö., E., Kıyıcı, ve Horzum, M., B. (2015). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine eleştirel bir bakış: Problemler, beklentiler ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 433-451.
- Kudu, M., Özbek, R. Ve Bindak, R. (2006). Okul deneyimi I uygulamasına ilişkin öğrenci algıları (Dicle Üniversitesi örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99- 109.
- MEB. (2018). Uygulama öğrencilerinin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge. <http://oygm.meb.gov.tr/www/uygulama-ogrencilerinin-mill-egitim-bakanligina-bagli-egitim-ogretim-kurumlarinda-yapacaklari-ogretmenlik-uygulamasina-iliskin-yonerge/icerik/668> Erişim tarihi 14. 08. 2018.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. Selahattin Turan (Çev.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mete, Y. A. (2013). Okul uygulaması dersine yönelik öğretmen adayı, öğretmen ve okul yöneticilerinin sahip oldukları metaforlar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*, 2(2), 249-274.
- Miller, S. (1987). Some comments on the utility of metaphors for educational theory and practice. *Educational Theory*, 37, 219-227.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Çev. Gündüz Bulut). İstanbul: BZD Yayıncılık
- Oxford, R. L.; Tomlinson, S.; Barcelos, A.; Harrington, C.; Lavine, R. Z.; Saleh, A. ve Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Özdaş, F. (2018). Evaluation of pre-service teachers' perceptions for teaching practice course. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 13(2), 87-103.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 135-155.
- Saban, A. 2006. Functions of metaphor in teaching and teacher education: A review essay. *Teaching Education*. 17(4), 299–315.
- Selvi, M., Doğru, M., Gençosman, T. ve Saka, D. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin etkinlik kuramına göre incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 175-193.
- Semerci, Ç. (2007). Program geliştirme kavramına ilişkin metaforlarla yeni ilköğretim programlarına farklı bir bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 125-140.
- Stivers, J. ve Cramer, S. (2015). New metaphors for teacher/paraeducator relationships. In working with teaching assistants and support staff for inclusive education. *International Perspectives on Inclusive Education* 4, 27-47.
- Yalın Uçar, M. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2637-2660.

- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23.
- Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, M. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersini yürüten öğretim elemanlarına ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(4), 1377-1387.
- Yob, I. M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy and Education*, 22, 127-138.
- YÖK. (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği*. YÖK/Dünya bankası milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi, Ankara.

Exented Abstract

Introduction

The teaching practice is a course where prospective teachers can improve themselves, gain theoretical knowledge, get the opportunity to practice, gain teaching skills, contribute to the student's learning within a certain plan and make appraisal under the supervision of the teacher (MEB, 1998). In the perception of a concept, it is generally understood by considering the commonalities with another concept. Often, a newly learned concept is matched by the characteristics of another well-known concept (Geçit and Gençer, 2011). Metaphor, a concept, phenomenon or event to explain another concept, phenomenon or event (Oxford et al., 1998), an abstract, complex or theoretical phenomenon to understand and explain the work of a mental tool (Yob, 2003), help us to understand the world is a way of thinking and a vision (Morgan, 1998).

Purpose

The aim of this research is to reveal the opinions of prospective teachers about teaching practice by means of metaphors. In order to achieve this aim, answers to these sub-problems were sought. 1. Which metaphors do the trainees explain their perceptions about the concept of teaching practice? 2. In which categories are the perceptions of teacher candidates related to the concept of teaching practice?

Method

In this research, the phenomenon design is used from qualitative research designs. The study group of the study consisted of the Turkish Language and Literature Department, History Department and the Faculty of Theology students (N = 68) enrolled in the pedagogical formation education certificate program at Mardin Artuklu University. The prospective teachers were reached with an easily accessible situation sampling. A semi-structured interview form was used to collect research data. Before application teacher candidates were given a training on how to set up metaphors and metaphors. In practice, prospective teachers were asked to concentrate only on a metaphor and to write the rationale of the metaphor. For the study, teacher candidates were given 25 minutes. In the data analysis of the research, metaphors developed by prospective teachers were analyzed and evaluated. The metaphors of teacher candidates were analyzed as a first step in the analysis of the data.

Finding

When the data were analyzed, it was determined that 68 pre-service teachers produced 63 valid metaphors. When the metaphors produced within the scope of the study are examined, it is seen that teacher candidates produce different meanings by adding different meanings to the teaching practice course. The metaphors obtained in the teaching practice course were gathered in six main categories as experience, observation-imitation, difficulties, cohesion, relationship and beginning.

Conclusions and Suggestions

The teacher candidates explained the teaching practice course with the most experience and explained it through metaphors. There are similar studies supporting this result. For example, in a study by Baran, Yaşar and Maskan (2015), the teacher candidates stated that the teaching practice course in general gave them experience and self-confidence and that the course was necessary and useful in this respect. Similarly, in the study conducted by Aslan and Sağlam (2018), similar views were expressed. Another finding of the study is that teacher candidates explain the teaching practice lesson by observing with the metaphor of observation-imitation. The teaching practice course is a course planned for the prospective teachers to practice observation and teaching at the application school during the teaching and learning process (Eker, 2015). Research shows that the teaching practice has an important place in the professional development and gaining experience of teacher candidates by observing and practicing (Başal, Kahraman, Uyar, Tabak and Turan, 2017).

Teacher candidates explained the teaching practice course by associating them with a number of difficulty metaphors. Prospective teachers stated that they had problems due to various reasons. Although this course is a basic course for the teaching profession, it has been subjected to a negative evaluation by some teacher candidates. The teacher candidates explained that the teaching practice course was a part of the adaptation process and this situation was explained by using metaphors. The teaching practice course is an important course for pre-service teachers that offers various opportunities to complete their deficiencies and prepare themselves for the profession before they are introduced to the profession (Dursun & Kuzu, 2008; Aslan & Sağlam, 2017). In this course, teacher candidates, the purpose of teaching practice course, get to know students and to gain knowledge about the subtleties of the teaching profession and to gain skills in this field has been observed to be in the expectation of the instructor and the application teacher (Bektas and Ayvaz, 2012).

Another finding obtained in the study is that the teacher candidates explain their teaching practice lesson by using the metaphor of the relationship. It is seen that the teaching practice of the opinions in this category serves as a bridge to reach a number of formations related to the teaching profession. The most recent finding of the research is that the pre-service teachers explain their teaching practice with an initial metaphor. Teacher candidates find the opportunity to apply the knowledge they have acquired during their undergraduate education, and their teaching practices constitute an important stage of teacher training prior to service (Gömleksiz, Kan & Öner, 2017; Gündoğdu, Coşkun, Albez & Bay, 2010). The practice of teaching forms the stage of getting used to the profession and preparedness to the profession (Kılınç, Kılcan and Çepni, 2018).

Practical processes are required to gain experience and test theoretical knowledge in a learning environment. The beginning of these processes can be a teaching practice course. Teaching practice course is a course that aims to gain prospective teachers' experience and skills. Both the universities and Ministry of Education are aware of this process and they are meticulous about the teaching practice course.

Based on the findings of the research, the following suggestions can be developed: Performing studies in different sample and scope may be guiding in changing our perceptions about teaching practice course. Prospective teachers' perceptions about teaching practice are positive. In order for this perception to continue and the teacher candidates to use the teaching practice at the highest level, the instructor, the school administrators and the practice teacher should act in greater cooperation. The Ministry of Education and Universities should conduct studies to share this kind of research results with school administrators, teacher and teacher candidates.